



# **Transparentnost Srbija**

## **pregled aktivnosti za period**

### **3. - 9. mart 2018. godine**

**Bilten broj 10/2018**





## Sadržaj:

Aktivnosti .....	2
Pod lupom.....	3
Pisma podrške umesto jasnog stava izvršnih vlasti .....	3
Pismo građanske Olivere Zekić .....	4
Memorandumi i najave događaja šest meseci unapred - dan pre izbora .....	5
Plenum ne može, dodatne funkcije na Odboru mogu.....	7
Analize.....	9
(Ne)postupanje institucija.....	9
Konferencije .....	14
Monitoring lokalnih izbora u Beogradu 2018 .....	14
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	17
Plan javnih nabavki na osnovu analize potreba.....	17
Ukazivanje i uzbunjivanje.....	17
Obaveštenja .....	18
Ko hapsi, ko odobrava a ko komentariše .....	18
Mediji .....	19
Da li se ne čujemo? .....	19



## **Aktivnosti**

Objavili smo izveštaj o monitoringu kampanje za izbore u Beogradu. Osvrnuli smo se na troškove oglašavanja, izborni postupak, uočili niz paradoks, a analizirali (neaktivnost nadležnih organa, detaljno izvestili o funkcionerskoj kampanji i njenom medijskom plasmanu. Osnovne nalaze prenosimo u poglavljima "Analize" i "Konferencije", a ceo izveštaj možete preuzeti [sa našeg sajta](#).

Tokom protekle nedelje smo sarađivali sa drugim organizacijama u vezi sa izmenama Ustava u oblasti pravosuđa, kao i u formulaciji zajedničkih stavova civilnog društva u vezi sa tim.

U nedelju, na izborni dan, odnosno izbornu veče, Nemanja Nenadić je u Medija centru učestvovao u debati povodom lokalnih izbora.

Naše Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) imalo je 28 novih slučajeva tokom prošle nedelje - 14 na osnovu telefonskih poziva na besplatni broj 0800 081 081, i 14 na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, lično, preko Fejsbuka, ili na osnovu informacija pronađenih u pres klipingu. U biltenu predstavljamo dva slučaja iz prakse Savetovališta.

Na Fejsbuku smo u protekloj sedmici objavili 11 komentara, linkova i drugih informacija u vezi sa antikorupcijskim temama, a na našem sajtu 14 tekstova, saopštenja, izveštaja i drugih dokumenata. U medijima su u prošloj nedelji objavljene 54 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije, odnosno vesti u kojoj je citiran stav predstavnika TS.



**Transparentnost Srbija**



**Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:**



## Pod lupom

### Pisma podrške umesto jasnog stava izvršnih vlasti

6. marta 2018.

Pored nesporognog prava svakog, pa i udruženja koja okupljaju zanatlige, da podrže ili da se protive nacrtu Ustava, u [„pismu podrške“ Ministarstvu pravde koje je potpisalo 40 organizacija](#) postoji nešto što daje razloga za zabrinutost. To je, naime, samo postojanje potrebe za ovakvim vidom pariranja stavu grupe strukovnih i nevladinih udruženja koja su pozvala Ministarstvo da aktuelni „Radni tekst“ izmena Ustava u oblasti pravosuđa povuče iz procedure zbog brojnih slabosti. Predlozi ustavnih amandmana neće postati ništa bolji ako ih neko podrži, kao što neće biti ni ništa lošiji ako ne budu dobili podršku. Zato o njima treba da se vodi rasprava suočavanjem argumenata i polazeći od onoga što je postavljeno kao svrha ovih ustavnih promena:

1. Pravosuđe Republike Srbije je u potpunosti nezavisno, što je potvrđeno pozitivnim mišljenjem Venecijanske komisije na novi Ustav i zakonske odredbe koje se odnose na pravosuđe;
2. Sudije i tužioci se biraju na osnovu stručnosti i učinka što u celini uzev ima pozitivan uticaj na kvalitet i efikasnost pravosuđa;
3. Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca (oformljeni u skladu sa evropskim standardima) uspešno upravljaju pravosuđem sa adekvatnim finansijskim sredstvima, kadrom izabranim po jasnim kriterijumima, poštujući principe transparentnosti i odgovornosti;

INSAJDER   TEMA   NAJAVA NJE VESTI   IZBORI 2018   STAV REDAKCIJE   TV INSA

Obućari, preduzetnici, frizeri podržali rešenja Ministarstva pravde o promeni Ustava o pravosuđu, struka protiv

Oobjavljeno: 5.03.2018

0 Lika 234 Share Print

Četrdesetak organizacija, među kojima su udruženja pekara, frizeri, bravara, apelovača su petak na ministarstvu pravde Nelu Kuburović da u što kraćem roku aktuelna rešenja o promeni Ustava o pravosuđu prosledi Venecijanskoj komisiji Saveta Europe kako bi se te promene i usvojile. Istovremeno, stručna javnost već danima se protivi ovim rešenjima i traži njihovo povlačenje.



4. Sve gore navedeno je potvrđeno u pozitivnoj oceni Evropske komisije iz Godišnjeg izveštaja o napretku Republike Srbije uključujući unapređenje odredaba Ustava.

Problema sa dosadašnjom debatom je bilo nekoliko. Prvi je taj što se iz predloga ustavnih promena koje je iznelo Ministarstvo pravde u Radnom tekstu ne vidi **koji je stav izvršne vlasti** u Srbiji, zbog čega pristupa ovim promenama i zbog kojih razloga se zalaže za pojedina rešenja.

Naime, celokupno obrazloženje predstavlja samo upućivanje na povezanost predloga sa pojedinim stavovima Venecijanske komisije, a ne i opisa razloga zbog kojih izvršna vlast u Srbiji smatra da su upravo ta rešenja najbolja. Drugi problem jeste to što je javna rasprava uopšte otvorena, a da **nisu prikazani rezultati prethodne javne rasprave**, održane u drugoj polovini 2017.



Kada je rasprava već počela da se vodi, u njoj je bilo **previše neprimerenih tonova i etiketiranja**. Svakako se na razne načine može braniti stav da bi bilo opasno da sudije i tužiocи isključivo biraju i razrešavaju pripadnike svoje struke i da to može podstići nepotizam i druge negativne pojave. Međutim, takav stav ne dobija ni najmanje na snazi ako se sudije i tužiocи **pogrdno etiketiraju** kao nosioci ideologije samoupravnog socijalizma i kao koterija, kao što je činio glavni izlagač stavova izvršne vlasti, pomoćnik ministra pravde, Čedomir Backović. Isto tako, iz izloženih ustavnih rešenja nije jasno **zbog čega bi građani više voleli da nove sudije i tužioce, umesto postojećih efektivno biraju „istaknuti pravnici“ koje po sopstvenoj volji vladajuća većina u Skupštini postavi u pravosudne savete.**

Među potpisnicima "pisma podrške" se, osim nepravničkih udruženja, za koja se može pretpostaviti da su se na spisku našli kako bi broj bio veći, nalaze i neka **pravnička, ali već na prvi pogled personalno i interesno povezana sa Vladom, odnosno Ministarstvom pravde**. Naravno, i oni imaju pravo da se izjasne o tome kakav pravosudni sistem žele, ali je upitno **zbog čega izvršnoj vlasti treba takva podrška**, na primer u slučaju kada podršku daje udruženje koje je osnovao rukovodilac jedne vladine agencije ili udruženje istaknute predstavnice jednog vladinog radnog tela? Teško je poverovati da bi bilo ko koga zanima suština stvari mogao da poveruje da je reč o akciji koju su ta udruženja pokrenula bez znanja i **podsticaja izvršne vlasti**.

Pravo rešenje i preduslov za debatu o ustavnim promenama jeste **da svi jasno predoče svoje stavove**.

To su **učinila udruženja sudija i tužilaca**, koji se zalažu za veću nezavisnost pravodusnih tela i veće učešće profesije u njima; to su **učinili i svršeni polaznici pravosudne akademije**, zalažući se za rešenja koja će učiniti PA isključivom tačkom ulaska u pravosuđe; to su **učinile i brojne institucije unutar pravosudnog sistema, kao i univerzitetski profesori**. Svoj stav će dati i **Venetijanska komisija**. Jedino što nedostaje je jasan stav **Vlade, odnosno Ministarstva pravde** kao njenog resornog dela – za kakvo se pravosuđe zalaže i na osnovu kojih razloga misli da će upravo predložena ustavna rešenja dovesti do takvog cilja.

Inače, u sklopu aktuelne javne rasprave, Transparentnost – Srbija je iskoristila mogućnost davanja predloga i komentara. U dopisu koji smo dostavili Ministarstvu pravde ukazali smo na potrebu davanja obrazloženja za predložena rešenja, potrebu da se Ministarstvo osvrne na sve primljene predloge tokom prethodne javne rasprave iz 2017, sa davanjem razloga za njihovo prihvatanje ili neprihvatanje, pre nego što objavi novi Radni tekst/Nacrt ustavnih amandmana. [Tekst našeg dopisa možete preuzeti sa sajta TS.](#)

## Pismo građanske Olivere Zekić

5. mart 2018.

Nesporno je da REM treba da razmotri da li su sve liste bile predstavljene na jednak način na RTS-u i u drugim elektronskim medijima, i to ne samo po predstavkama građana, nego i samostalno. Očigledno je da REM to nije činila tokom ove kampanje u brojnim prilikama kada su za to postojali očigledni razlozi.



Takođe je nesporno da Olivera Zekić kao građanka može sa svog privatnog mejla da upućuje pisma kome god želi.

Međutim, ona sasvim sigurno nema pravo da u službenom kapacitetu, kao članica REM, i sa službene mejl adrese, piše bilo kakve dopise RTS-u koji je predmet nadzora REM, a pogotovo ne o predmetu o kojem REM još nije doneo odluku, kao što je ovde slučaj, sudeći po informacijama iz njenog pisma. Na taj način, ona je zloupotrebila svoju funkciju, to jest, prekoračila je ovlašćenja kojima raspolaže po osnovu članstva u Savetu REM, kako bi donela korist jednoj izbornoj listi na beogradskim izborima (to jest, kako bi, sudeći po argumentima koje iznosi ispravila nepravdu nanetu toj izbornoj listi). Pored toga, ona je podstakla medije da naruše izbornu tišinu, jedno od pravila koje uprave institucija čiji je funkcioner, treba da kontroliše.

(Komentar Nemanje Nenadića za list Danas, povodom [pisma Olivere Zekić RTS-u](#))

## **Memorandumi i najave događaja šest meseci unapred - dan pre izbora**

3. mart 2018.

U prva dva dana izborne tišine, 2. i 3. marta, članovi Vlade Srbije i gradski funkcioneri imali su 25 aktivnosti, većinom promotivnih. Na ovaj način nisu prekršeni zakoni, jer funkcioneri nisu pozivali da se glasa za njihove stranke i liste, ali su dobili ogroman medijski publicitet i na taj način birače podsećali na političke opcije kojima pripadaju i koje su promovisali u prethodnih sedam nedelja.

Promotivne aktivnosti uglavnom imaju cilj da se funkcioneri nađu u medijima.



Reč je o događajima koji su jednakо efikasno i efektivno mogli da se okončaju bez prisustva funkcionera ili koji neće imati nikavog efekta sem medijskog.

Šta je to toliko važno i hitno što je moralo da se obavi tokom izborne tišine, lepo ilustruju dva primera - po jedan sa gradskog i republičkog nivoa.

Sekretar za obrazovanje i dečju zaštitu Slavko Gak u petak 2. marta, tri nedelje pr kraja zime, održao je konferenciju za novinare sa predsednikom opštine Vračar kako bi saopštio da bi radovi na adaptaciji dela prostorija Opštine Vračar u vrtić trebalo da počnu na leto, a da će Vračar novi vrtić dobiti najkasnije do kraja godine, ako sve bude teklo po planu.

Potpisivanje neobaveznih memoranduma je, pored poseta školama, gradilištima, zdravstvenim ustanovama, najčešća promotivna aktivnost. U subotu 3. marta su ministar odbrane Aleksandar Vulin i predsednik Automoto saveza Srbije Mirko Butulija potpisali Memorandum o saradnji čime je, kako je saopšteno " utvrđeno postojanje zajedničkog interesa u oblasti poslovno tehničke saradnje".

Možemo se nadati da će sve ostati na promotivnom preizbornom memorandumu i da neće biti stvarnih ugovora i trošenja novca iz budžeta.



Naime, u saopštenju na sajtu Ministarstva odbrane, ne može se razabrati zbog čega ministar potpisuje ovaj memorandum dan pre izbora. Navodi se da bi realizacijom memoranduma, "AMSS omogućio zaposlenima u Ministarstvu odbrane i Vojsci Srbije brojne pogodnosti, kao što je transport neispravnih vojnih vozila, učešće u obnavljanju infrastrukturnih potencijala Vojske Srbije za obuku vozača, obezbeđivanje potrebnih dokumenata za vozače i vozila, kao i brojne popuste na usluge i proizvode u okviru AMSS sistema".

Zaposleni mogu imati korist, odnosno "pogodnost", od transporta svojih vozila, a ne vojnih, jer je to nešto što bi bila "pogodnost" za Ministarstvo i Vojsku. Zaposleni, međutim, mogu da ostvare tu "pogodnost" ako se za 600 dinara godišnje, kao i svi drugi građani, učlane u AMSS. Saznajemo da će ovo, zahvaljujući memorandum (odnosno ugovoru koji bi usledio) zaposleni dobili po "daleko nižim cenama". Najavljeni su i popusti na druge usluge u sistemu AMSS - osiguranje i tehnički pregled. Postavlja se pitanje da li je to nešto što AMSS odobrava svim firmama sa kojima potpiše ugovor (ili memorandum) ili ovde postoje posebne privilegije jer AMSS očekuje nešto zauzvrat i od ministarstva. Posebno zbog toga što AMSS ovim gestom zaposlenima pokazuje, kako ministar reče, "da vide koliko su cenjeni i voljeni". Dan pred izbore.

S druge strane, nije jasno zbog čega bi Vojsci i Ministarstvu uz svu mehanizaciju kojom raspolaže bio potreban AMSS da transportuje neispravna vozila. A i teško je zamisliti neispravan kamion, autobus ili oklopno vozilo u vlasništvu M.odbrane i Vojske koji šlepuje AMSS.

03.03.2018

#### AMCC и Министарство одбране потписали Меморандум о сарадњи

У циљу подстицања и унапређивања организационих и пословних процеса, министар одбране Александар Вулин и председник АМСС Мирко Бугујић потписали су Меморандум о сарадњи чиме је утврђено постоење заједничког интереса у области пословне техничке сарадње.

Овим Меморандумом, АМСС омогућио је запосленима у Министарству одбране и Војsci Сrbije бројне погодности, као што је транспорт неисправних војних возила, учешће у обnavљању инфраструктурних потенцијала Војsci Сrbije за обuku vozača, обезбеђивање потребних документа за возаче и возила, као и бројне попусте на услуге и производе у оквиру АМСС система.



Захваљујући се АМСС на важном споразуму, министар одбране Александар Вулин је рекао да Војска Сrbije, као једна од најзначајнијих и сигурно највећијих институција у нашем народу, може да каже да се њена улога и њена позиција високо ценi како међу грађанством тако и у привреди, међу свима онима који стварају промет, који раде, свима онима који разумеју колики је значај ВС и свих њених припадника да свакодневни живот земље.

Нешto što će AMSS dobiti zauzvrat već je najavio ministar - "mi ćemo svakako nastojati da koristeći naše kapacitete nađemo mogućnosti da pomažemo jedni drugima, da razvijamo automoto sport koji je nama značajan i koji je između ostalog i deo naše obuke, ali sa druge strane i da pomažemo da se naši kapaciteti razvijaju ne samo od budžetskih sredstava već od onoga što možemo da dobijemo od privrede".

Najmanje tri pitanja ostala su ovde neodgovorenata:

- kakav je to auto-moto sport deo vojne obuke,
- zbog čega će Ministarstvo budžetskim sredstvima pomagati razvoj AMSS (prepostavljamo da ministar nije htio da kaže da će Ministarstvo budžetskim sredstvima razvijati Vojsku jer mu je to posao i bez Momorandum a sa AMSS) i
- kako će Ministarstvo dobiti novac od privrede (i od koga u privredi) da bi razvijalo AMSS ili Vojsku?



## Plenum ne može, dodatne funkcije na Odboru mogu

3. mart 2018.

Prvo redovno zasedanje Narodne skupštine na osnovu člana 106. Ustava, počinje prvog radnog dana marta svake godine. Iako je prvi radni dan u martu bio četvrtak, 1.3., prva sednica ovog zasedanja zakazana je tek za 6 mart.

Prepostavljen razlog za to jeste održavanje izbora u Beogradu, Boru, Aranđelovcu i Sevojnu i želja vlasti (u ovom slučaju, personifikovane u predsednici Skupštine) da se izbegne situacija u kojoj bi opozicioni poslanici iskoristili priliku da se direktno i besplatno obrate biračima, koristeći za to javljanja u vezi sa utvrđivanjem dnevnog reda i povredama poslovnika.

Ovaj prepostavljeni razlog čini očiglednim između ostalog i to što nije ponuđeno nikakvo obrazloženje za ovakav postupak. Kao povod za odlaganje su, na primer, mogle biti iskorisćene najniže temperature ove zime. Makar i lažni razlog bi bio bolji od nikakavog. Ako se Ustav može kršiti prečutno na malo, sledeći put će ga biti lakše prekršiti na više.

U ovom slučaju mnogi poslanici, uključujući i neke opozicione smatraju da nije prekršen Ustav. Pri tom se najčešće iznosi stav da početak zasedanja ne mora da podrazumeva početak prve sednice, već ulazak u drugi režim rada Skupštine u celini. Iako se ovaj argument može braniti, pogotovo u situaciji kada „zasedanje“ (za razliku od sednice) nije detaljno uređeno Ustavom, Zakonom o Narodnoj skupštini ni Poslovnikom, postoje zakonske odredbe koje jasno ukazuju da bi početak redovnog zasedanja i prve sednica trebalo da se podudare.



Naime, članom 13. i 14. Zakona o Narodnoj skupštini predviđeno je da se „himna Republike Srbije izvodi na početku prve sednice Narodne skupštine, na početku i završetku redovnog zasedanja Narodne skupštine“ i da se „na početku prve sednice Narodne skupštine, na početku i završetku redovnog zasedanja Narodne skupštine ... počasna jedinica Vojske Srbije raspoređuje ispred glavnog ulaza u Dom Narodne skupštine“.

Himna i garda će verovatno biti spremni kada počne sednica 6. marta, ali se svakako nisu mogle ni čuti ni videti 1. marta 2018. kada je zasedanje po slovu samog Ustava „počelo“. To odsustvo hora i garde je očit pokazatelj da je prekršena i ustavna norma.

U vezi sa tim, nije zgoreg se zato setiti zašto uopšte postoje odredbe ove vrste. U ustavnoj istoriji, vladar je sazivao i raspuštao skupštinu, uglavnom zato što mu je bila potrebno odobrenje za uvođenje novih poreza.



Tako je i po prvom srpskom ustavu, koji smo nedavno obeležavali je stajalo: „85) Skupština narodna kupi se svake godine po jedan put o Đurđevu dne u punom čisu na pozivanje Knjažeskoga ukaza, ako li bude nužno, i više puta u godini. Isto tako i otpušta se Knjažeskim ukazom.“ Pravilo iz sadašnjeg Ustava Srbije ne daje predsedniku, vladu ili bilo kom drugome sa strane pravo da određuje kada će se Skupština sastajati. Međutim, u praksi, kada postoji političko jedinstvo izvršne i zakonodavne vlasti, ove razlike se gube a Skupština gubi mogućnost da funkcioniše kao ograničenje i nadzor.

Iako nije bilo sednica u plenumu, prvih martovskih dana 2018. boje Skupštine je branio Administrativni odbor. Ovo [telo se sastalo](#)da bi odobrilo poslaniku Đukanoviću iz SNS da bude član nadzornog odbora preduzeća Yu.net international d.o.o i to na predlog „Telekoma Srbija“.

Ništa manje zanimljivo od same činjenice da su poslanici svom kolegi odobrile drugu funkciju (što je samo uvod u davanje eventualne saglasnosti od strane Agencije za borbu protiv korupcije), jeste to što je on uopšte predložen na ovu funkciju od strane jednog formalno nezavisnog preduzeća, za koje se može pretpostaviti da ima upućenije i kvalifikovanije ljudi za odbranu interesa države u specifičnim okolnostima rada firme Yunet.

Koliko daleko se može ići u [odobravanju dodatnih funkcija](#) i poslova pokazuje i slučaj jedne sudije prekršajnog suda iz Negotina – odeljenje u Kladovu. Njoj je, naime, Administrativni odbor dao saglasnost za (neplaćeni) rad u Savetu za bezbednost koji je osnovala Opština Kladovo, uprkos tome što je ona izričito navela u svom dopisu da se u predmetima u kojima postupa Opština Kladovo javlja kao stranka u postupku!



## Analyze

### (Ne)postupanje institucija

9. marta 2018.

(iz izveštaja TS: [Monitoring lokalnih izbora u Beogradu 2018 – finansiranje, postupanje državnih organa, funkcionerska kampanja i njeno medijsko praćenje](#))

**Institucije su bile pasivne.** **Narodna skupština** nije zasedala, čak ni onda kada je po Ustavu morala, u prva dva dana marta. Nadzorni odbor nije formiran još od 2000, pa ni za ove (istina samo lokalne) izbore nije mogao da pomogne tamo gde druge institucije zataje.

Prvo redovno zasedanje Narodne skupštine na osnovu člana 106. Ustava, počinje prvog radnog dana marta svake godine. Iako je prvi radni dan u martu bio četvrtak, 1.3., prva sednica ovog zasedanja zakazana je tek za 6. mart. Prepostavljen razlog za to jeste održavanje izbora u Beogradu, Boru, Aranđelovcu i Sevojnu i želja vlasti (u ovom slučaju, personifikovane u predsednici Skupštine) da se izbegne situacija u kojoj bi opozicioni poslanici iskoristili priliku da se direktno i besplatno obrate biračima, koristeći za to javljanja u vezi sa utvrđivanjem dnevnog reda i povredama poslovnika. Ovaj prepostavljeni razlog čini očiglednim između ostalog i to što nije ponuđeno nikakvo obrazloženje za ovakav postupak. Kao povod za odlaganje su, na primer, mogle biti iskorišćene najniže temperature ove zime. Makar i lažni razlog bi bio bolji od nikakavog. Ako se Ustav može kršiti prečutno na malo, sledeći put će ga biti lakše prekršiti na više.

U ovom slučaju mnogi poslanici, uključujući i neke opozicione smatraju da nije prekršen Ustav. Pri tom se najčešće iznosi stav da početak zasedanja ne mora da podrazumeva početak prve sednice, već ulazak u drugi režim rada Skupštine u celini. Iako se ovaj argument može braniti, pogotovo u situaciji kada „zasedanje“ (za razliku od sednice) nije detaljno uređeno Ustavom, Zakonom o Narodnoj skupštini ni Poslovnikom, postoje zakonske odredbe koje jasno ukazuju da bi početak redovnog zasedanja i prve sednica trebalo da se podudare. Naime, članom 13. i 14. Zakona o Narodnoj skupštini predviđeno je da se „himna Republike Srbije izvodi na početku prve sednice Narodne skupštine, na početku i završetku redovnog zasedanja Narodne skupštine“ i da se „na početku prve sednice Narodne skupštine, na početku i završetku redovnog zasedanja Narodne skupštine ... počasna jedinica Vojske Srbije raspoređuje ispred glavnog ulaza u Dom Narodne skupštine“. Himna i garda će verovatno biti spremni kada počne sednica 6. marta, ali se svakako nisu mogle ni čuti ni videti 1. marta 2018. kada je zasedanje po slovu samog Ustava „počelo“. To odsustvo hora i garde je očit pokazatelj da je prekršena i ustavna norma.

U vezi sa tim, nije zgorenje se zato setiti zašto uopšte postoje odredbe ove vrste. U ustavnoj istoriji, vladar je sazivao i raspuštao skupštinu, uglavnom zato što mu je bila potrebno odobrenje za uvođenje novih poreza. Tako je i po prvom srpskom ustavu, koji smo nedavno obeležavali je stajalo: „85) Skupština narodna kupi se svake godine po jedan put o Đurđevu dne u punom čisu na pozivanje Knjažeskoga ukaza, ako li bude nužno, i više puta u godini. Isto tako i otpušta se Knjažeskim ukazom.“



Pravilo iz sadašnjeg Ustava Srbije ne daje predsedniku, vladu ili bilo kom drugome sa strane pravo da određuje kada će se Skupština sastajati. Međutim, u praksi, kada postoji političko jedinstvo izvršne i zakonodavne vlasti, ove razlike se gube a Skupština gubi mogućnost da funkcioniše kao ograničenje i nadzor.

Iako nije bilo sednice u plenumu, prvih martovskih dana 2018. boje Skupštine je branio Administrativni odbor. Ovo [telo se sastalo](#) da bi odobrilo poslaniku Đukanoviću iz SNS da bude član nadzornog odbora preduzeća Yu.net international d.o.o i to na predlog „Telekoma Srbija“. Ništa manje zanimljivo od same činjenice da su poslanici svom kolegi odobrile drugu funkciju (što je samo uvod u davanje eventualne saglasnosti od strane Agencije za borbu protiv korupcije), jeste to što je on uopšte predložen na ovu funkciju od strane jednog formalno nezavisnog preduzeća, za koje se može pretpostaviti da ima upućenije i kvalifikovanje ljudi za odbranu interesa države u specifičnim okolnostima rada firme Yunet.

Koliko daleko se može ići u [odobravanju dodatnih funkcija](#) i poslova pokazuje i slučaj jedne sudije prekršajnog suda iz Negotina – odeljenje u Kladovu. Njoj je, naime, Administrativni odbor dao saglasnost za (neplaćeni) rad u Savetu za bezbednost koji je osnovala Opština Kladovo, uprkos tome što je ona izričito navela u svom dopisu da se u predmetima u kojima postupa Opština Kladovo javlja kao stranka u postupku!

**Agencija za borbu protiv korupcije** se oglasila sa obaveštenjem da će pratiti oglašavanje u medijima, kao i u pogledu maksimalne vrednosti priloga. Nije se, međutim, oglasila ni u jednom od slučajeva sumnji u kršenje pravila o finansiranju kampanje ili pravila o razdvajanju javne i političke funkcije, niti je načelno upozorila na nedozvoljenost nekih pojava (npr. pokloni za birače i humanitarne aktivnosti), kao što je činila ranijih godina. Podsećamo da je Agencija u novembru objavila [izveštaj](#) koji se s pravom ne zove „izveštaj o kontroli“ već samo „izveštaj o troškovima“ predsedničke izborne kampanje iz 2017, budući da ne sadrži osvrt na sve bitne činjenice.

Agencija nije povukla svoja ranija sporna mišljenja (u pogledu mogućnosti korišćenja službenih vozila). Agencija za borbu protiv korupcije je naime u julu 2016. godine usvojila [mišljenje](#) (<https://goo.gl/bsgjEE>) po kome ministri imaju pravo na službeno vozila 24 sata dnevno, bez obzira da li je reč o privatnim ili službenim potrebama. Ovo mišljenje je, inače, usvojeno kao odgovor na dopis ministra Aleksandra Vulina, koji se interesovao da li može službeno vozilo da koristi za putovanja na partijske skupove "radi bezbednosti".

Transparentnost Srbija je, nakon što je saznala za postojanje ovog mišljenja uputila u aprilu 2017. godine [dopis](#) (<https://goo.gl/x6xrax>) u kome je Agenciji ukazala da je pogrešno protumačila propiste, odnosno da ministri imaju pravo na službeno vozilo 24 sata dnevno za službene potrebe, dok bez ograničenja mogu da ga koriste samo funkcioneri pobrojani u Uredbi o određivanju poslova bezbednosne zaštite određenih lica i objekata. Ministar rada nije među njima. Prema saznanjima TS, Agencija u međuvremenu nije usvojila novo mišljenje.

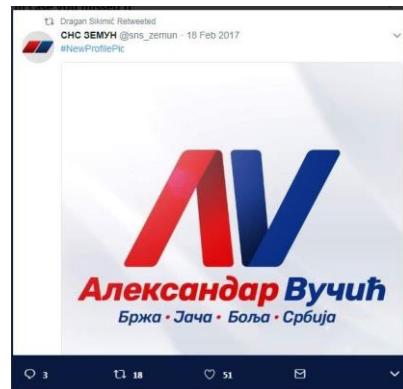
Povrh svega, neposredno pre izborne kampanje za direktora Agencije je izabrana osoba koja je i na sam dan izbora bila član političke stranke, pa se postavlja pitanje mogućnosti da Agencija uopšte obavi svoju



kontrolnu funkciju, imajući u vidu ovlašćenja direktora nad radom čitave službe i nepostojanje zamenika<sup>1</sup>. Transparentnost Srbija je pozvala Odbor Agencije da ispita podatke o mogućoj političkoj povezanosti novoizabranog direktora Agencije i da obavesti javnost o svojim nalazima. Naime, neophodno je ispitati [informacije](#) da je novoizabrani direktor Agencije za borbu protiv korupcije Dragan Sikimić, na predlog jedne političke stranke, bio član tela koje je sprovodilo predsedničke izbore na opštini Zemun 2017.

Vest o članstvu Dragana Sikimića u telu koje je sprovodilo predsedničke izbore svakako nije išla u prilog očekivanjima da Agencija nepristrasno sprovode do kraja kontrolu finansiranja predsedničke kampanje, kao i kontrolu gradskih izbora u Beogradu, zakazanih za 4. mart.

Sudeći po objavljenim podacima, Sikimić je ispunjavao formalne zakonske uslove za ovu funkciju jer Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije zabranjuje da direktor bude lice koje je član političke stranke, ali ne postavlja kao prepreku drugi oblik povezanosti sa političkim subjektima. Transparentnost Srbija smatra da je ovo ozbiljan nedostatak Zakona. Zbog toga smo tokom pisanja novog zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije [predložili](#) da član Odbora i direktor Agencije ne bi smeli da budu ni kandidati političkog subjekta na izborima održanim u poslednje četiri godine, kao ni članovi izborne komisije ili biračkog odbora koji su imenovani na predlog političkog subjekta u tom periodu.



Razlozi zbog kojih je ovo ograničenje potrebno isti su kao i razlozi zbog kojih se smatra neprimerenim da funkcioneri Agencije za borbu protiv korupcije budu članovi političkih stranaka – činjenica da Agencija odlučuje direktno o interesima političkih subjekata i javnih funkcionera, od kojih su mnogi politički. Očigledno je da stepen povezanosti kandidata na izbornoj listi ili člana izborne komisije sa političkom strankom može biti veći nego što je kod mnogih članova partije.

U vezi sa samim postupkom izbora direktora, smatramo da bi Odbor Agencije pre svega trebalo da saopšti da li su članovima tog tela ove informacije bile poznate prilikom odlučivanja o izboru direktora, a zatim da zatraži od novog direktora da dostavi podatke na osnovu člana 32. st. 2. Zakona. Naime, ukoliko bi se utvrdilo da je zbog angažovanja na predlog političke stranke direktor u sukobu interesa kada odlučuje o pitanjima koja se tiču te političke stranke ili njenih funkcionera to bi značilo da je značajan deo rada Agencije blokiran. Zbog toga je Odbor Agencije trebalo da ove okolnosti ispita i pre nego što izabrani direktor preuzme dužnost.

**Regulatorno telo za elektronske medije** se oglašavalо, ali selektivno. Ni u jednom slučaju Regulator nije saopštilo ništa što bi se odnosilo na ispitivanje povreda pravila, čak ni u slučajevima očiglednog kršenja

<sup>1</sup><http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/saoptenja/9690-ispitati-informacije-o-mogucoj-politickoj-povezanosti-direktora-agencije>



Zakona (npr. pojavljivanje kandidata u zabavnom programu). Na sajtu nema podataka o razmatranju ni jedne prijave protiv elektronskih medija. Jedino vidljivo čime se REM bavio jeste odlučivanje o usklađenosti tri predizborna spota sa pojedinim odredbama Zakona o oglašavanju (uporedno oglašavanje, korišćenje identiteta drugog lica bez prethodnog odobrenja).

Odluka REM da zabrani predizborni spot SNS za gradske izbore najverovatnije jeste u skladu sa Zakonom o oglašavanju. Tamo se zaista kaže da oglasna poruka može da sadrži „lično dobro na osnovu kojeg se može utvrditi identitet lica“ jedino ako postoji prethodni pristanak. Jasno je da prethodni pristanak predvodnika dve opozicione liste (Đilas i Šapić) nije postojao da se nađu na spotu SNS. Međutim, nije jasno na osnovu čega je Regulatorno telo za elektronske medije tako nešto utvrdilo. (<https://goo.gl/VNRy5F>)

Naime, u odluci koja je objavljena na sajtu ovog tela nema ni traga o tome da je sproveđen nekakav postupak u kojem bi se utvrđivalo da li postoji prethodno data saglasnost. REM bi, pre nego što zabrani emitovanje morao da od SNS zatraži dokaz da su se Đilas i Šapić saglasili sa objavljinjem njihovih fotografija, ili da takve potvrde dobije direktno od ove dvojice.

Odluka je zanimljiva zbog činjenice da REM očigledno već godinama ne vrši nadzor medijskih sadržaja, kad god to može škoditi interesima vlasti (npr. neobjavljanje izveštaja o monitoringu 2016, "izveštaj" iz 2017. u kojem nema podataka koji su objavljeni od formiranja ove institucije, nepostupanje po predstavkama, kršenje sopstvenog Pravilnika...). Zato je svaka situacija kada REM doneše neku „politički osetljivu“ odluku, pa makar ona bila u skladu sa zakonom, signal da takva odluka na neki način odgovara onima koji imaju političku moć. Konkretno, taj interes bi se mogao ogledati u nalaženju dokaza da postoji nezavisni nadzor izborne kampanje. Iz istog razloga problematično je i postupanje RTS. Ako je javni servis imao dileme u pogledu dozvoljenosti spota, trebalo je da ih raščisti pre prvog emitovanja. Ovako je poruka upućena na nedopušteni način već nepovratno dospela do birača, a pri tom je dobila i dodatnu "reklamu" zbog zabrane.

Da verovatno nijeu pitanju "sticaj okolnosti" već unapred osmišljen plan, pokazalo se po tome što zabranjeni spot više nije emitovan. U međuvremenu su predstavnici vladajuće stranke saopštili da će "poštovati odluku" REM, a oba opoziciona kandidata, čije interese štite Zakon o oglašavanju i REM su se javno saglasila da se sporni spot emituje!

Kad je reč o primeni pravila o oglašavanju, REM je odluku po istom osnovu (pominjanje drugog lica bez pristanka) doneo i u kampanji 2017, kada je zabranjen spot kandidata Jeremića zbog poruke "Vuk a ne Vučić". Zbog već uspostavljene prakse u tom slučaju bilo je očigledno da i sadašnji spot SNS ne može biti u skladu sa pravilima. Kao što smo ukazali (<https://goo.gl/KJvubj>) povodom jedne druge zabrane prošle godine, primena (opšteg) Zakona o oglašavanju na izborne spotove može dovesti do absurdnih posledica.

Pored toga, REM i dalje primenjuje selektivno ta absurdna pravila iz Zakona o oglašavanju. Na primer, nema traga da je ikada ispitivano da li u predizbornom marketingu ima "obmanjujućeg oglašavanja", koje je zabranjeno članom 11 istog tog zakona. Naravno, sve nas ovo podseća da u Srbiji postoji ne samo



problem urušenih institucija koje samo u odabranim slučajevima primenjuju zakone, već i problem nepotpunih, neprimerenih i nedoslednih zakonskih rešenja.

Još je neobičniji slučaj [pisma Olivere Zekić RTS-u](#), koje je ova članica Saveta REM uputila svim medijima u doba izborne tišine. Nesporno je da REM treba da razmotri da li su sve liste bile predstavljene na jednak način na RTS-u i u drugim elektronskim medijima, i to ne samo po predstavkama građana, nego i samostalno. Očigledno je da REM to nije činila tokom ove kampanje u brojnim prilikama kada su za to postojali očigledni razlozi. Takođe je nesporno da Olivera Zekić kao građanka može sa svog privatnog mejla da upućuje pisma kome god želi.

Međutim, ona sasvim sigurno nema pravo da u službenom kapacitetu, kao članica REM, i sa službene mejl adresi, piše bilo kakve dopise RTS-u koji je predmet nadzora REM, a pogotovo ne o predmetu o kojem REM još nije doneo odluku, kao što je ovde slučaj, sudeći po informacijama iz njenog pisma. Na taj način, ona je zloupotrebila svoju funkciju, to jest, prekoračila je ovlašćenja kojima raspolaže po osnovu članstva u Savetu REM, kako bi donela korist jednoj izbornoj listi na beogradskim izborima (to jest, kako bi, sudeći po argumentima koje iznosi ispravila nepravdu nanetu toj izbornoj listi). Pored toga, ona je podstakla medije da naruše izbornu tišinu, jedno od pravila koje uprave institucija čiji je funkcioner, treba da kontroliše.

Ni ovaj put se pred izbore **nisu oglašavali javni tužioci**, sa pozivom građanima da prijave krivično delo, iako ni sada nije manjkalo sumnji na kupovinu glasova, ilegalno finansiranje i zloupotrebe javnih resursa. Usled toga, Srbija ponovo nije napravila napredak u rasvetljavanju eventualno učinjenih krivičnih dela ove vrste i pored toga što je proaktivnost u borbi protiv korupcije definisana kao jedan od prioriteta u svim antikorupcijskim strateškim dokumentima, a već dve godine je na snazi i Zakon o zaštiti uzbunjivača, čiji je proklamovani cilj donošenja bilo upravo otkrivanje većeg broja slučajeva korupcije.

Tako su javni tužioci propustili još jednu dobru priliku da budu prepoznati kao zastupnici interesa građana koji preuzimaju mere bez obzira na „političku osetljivost“ slučaja o kojem se radi. Popravljanje utiska o nezavisnosti rada tužilaštva je upravo u ovom trenutku od velikog značaja za tu instituciju, s obzirom na predstojeće izmene Ustava Republike Srbije i prve predloge koji dolaze iz izvršne vlasti, a koji bi kao efekat imali umanjenje postojećeg nivoa samostalnosti tela koje treba da štiti tužioce od uticaja politike – Državnog veća tužilaca<sup>2</sup>.

---

<sup>2</sup><http://www.dvt.it.rs/wp-content/uploads/2018/02/misljenje-u-vezi-ustava-radni-tekst-i-amandmani.pdf>



## Konferencije

### Monitoring lokalnih izbora u Beogradu 2018

9. marta 2018.

**Transparentnost Srbija** predstavila je rezultate monitoringa lokalnih izbora u Beogradu u vezi sa funkcionerskom kampanjom, njenim praćenjem u medijima, finansiranjem iz budžeta, oglašavanjem u medijima i radom državnih organa. Istraživanje dokazuje nužnost poboljšanja propisa i veće aktivnosti državnih organa u kontroli njihovog sprovođenja, saopštili su na konferenciji za novinare predsednik TS prof. Vladimir Goati, programski direktor Nemanja Nenadić i saradnik Zlatko minić.

**Funkcionerska kampanja** gradskih čelnika, stranačko angažovanje predsednika Srbije, čije ime je nosila izborna lista njegove partije i dominantno prisustvo ove liste u medijima prvenstveno zahvaljujući aktivnostima Aleksandra Vučića u svojstvu predsednika države, glavna je odlika kampanje za izbor odbornika Skupštine grada Beograda. Ova lista ili njeni predstavnici se pojavila **294 puta na naslovnim stranicama dnevnih novina u pozitivnom kontekstu**,



za 94 više nego sve druge liste zajedno. Od članova Vlade su bili najaktivniji predsednica Ana Brnabić, te ministri Šarčević i Vulin a kod ključnih gradskih funkcionera (Mali, Vesić) je primećen porast aktivnosti od 50% u odnosu na neizborni period. I pored nesumnjivog političkog značaja za celu zemlju, **izbori su bili tek treća po značaju tema na naslovnim stranicama** (iza teme Kosova, prvenstveno zbog ubistva Olivera Ivanovića, i teme ubistva pevačice Jelene Marjanović), sa 49 pominjanja (12,4%) kao glavna tema na naslovnim stranicama.

U kampanji je **uočeno kršenje više propisa**, kao i veliki broj aktivnosti javnih funkcionera koje nisu nezakonite, ali predstavljaju iskorištavanje javne funkcije kako bi se omogućila dodatna promocija partije, odnosno stranačkoj listi. Ni jedna od ovih pojava **nije bila ispitana od strane nadležnih organa** (javno tužilaštvo, Agencija za borbu protiv korupcije, Regulatorno telo za elektronske medije), ili makar javnost nije o tome obaveštena. Izbori su pokazali da su **neka pravila nelogična** jer omogućavaju da se pojave izborne liste sa namerno sličnim nazivima, da nosioci budu osobe koje uopšte nisu kandidati za odbornike ili potencijalne gradonačelnike, ili da nosilac liste bude osoba koja je u trenutku predaje postojala samo u fikciji.



Na izborima su učestvovalo 24 izborne liste, od kojih 14 nije dobiti **ni 1% glasova**, pet je dobiti **manje glasova nego što su morale prikupiti potpisa** za predaju kandidature a za sedam **nisu glasali ni svi njihovi kontrolori** sa izbornih mesta, koji su plaćeni iz budžeta. Ovi podaci mogu biti razlog za **ispitivanje validnosti prikupljene dokumentacije** za učešće na izborima, ali i razlog da se **preispita sadašnji sistem plaćanja članova biračkih odbora**. Za ove namene je plaćeno oko **milion evra iz budžeta**. Polovina tog novca (preko 58 miliona dinara) je isplaćena predstavnicima izbornih lista koje nisu imale nikakve šanse da pređu izborni cenzus (čak ni „prirodan prag“ koji važi za manjinske liste). Čak 22,3 miliona dinara je isplaćeno predstavnicima stranaka iako su već imale **svoje članove** na biračkom mestu po osnovu zastupljenosti u stalnom sastavu biračkog odbora (SNS, DS, SPS). Na osnovu zastupljenosti u prethodnom sastavu gradske skupštine, lista oko SNS je imala **3,9 puta više članova biračkih odbora** od drugih lista, DS 2,1 a SPS 1,7.

Izborna lista	Broj članova biračkih odbora	naknade din	Broj glasova na izborima	Razlika između broja glasova i broja članova b.o.
Lista oko SNS	9.281	18.562.000	366.461	357.180
SPS JS	4.014	8.028.000	49.895	45.881
DS	5.001	10.002.000	18.286	13.285
Đilas	2.368	4.736.000	154.147	151.779
Bastać	2.368	4.736.000	3.604	1.236
DJB Dveri	2.368	4.736.000	31.682	29.314
DSS	2.368	4.736.000	9.084	6.716
ZSS	2.368	4.736.000	3.349	981
ZS	2.368	4.736.000	2.695	327
Zavetnici	2.368	4.736.000	5.301	2.933
NDVBD	2.368	4.736.000	28.017	25.649
Zukorlić	2.368	4.736.000	1.402	-966
Grčka stranka	2.368	4.736.000	1.493	-875
LDP	2.368	4.736.000	1.955	-413
SRS	2.368	4.736.000	19.094	16.726
Ruska stranka	2.368	4.736.000	3.040	672
NOPO	2.368	4.736.000	1.498	-870
DJB M.R.	2.368	4.736.000	1.113	-1.255
Romska stranka	2.368	4.736.000	385	-1.983
Republikanska	2.368	4.736.000	1.108	-1.260
Šapić	658	1.316.000	73.425	72.767
POKS			4.291	4.291
Beogondola			823	823
Beli			19.013	19.013
<b>Ukupno</b>	<b>59.210</b>	<b>118.420.000</b>	<b>801.161</b>	

Izborna kampanja je bila **kraća, sa manje plaćenih putovanja mitingaša, i manjim budžetskim finansiranjem, te stoga jeftinija nego što su kampanje za nacionalne izbore**. Međutim, i sada je za **reklamiranje na TV stanicama** utrošeno oko 2 miliona evra, a u štampi preko 300 hiljada. S druge strane, učesnicima su na raspolaganju stajala veoma skromna sredstva iz budžeta grada (manje od 3 hiljade evra po izbornoj listi), što stavlja u izrazito privilegovani položaj predstavnike vlasti, kojima su dostupni i drugi kanali, osim plaćenih oglasa, da se predstave građanima. **Iz budžeta Grada Beograda** je za finansiranje ovogodišnje izborne kampanje izdvojeno ukupno 37.430.444 dinara (317.173 evra), 7% manje nego što je trebalo po Zakonu. Maksimalni prilog od fizičkog lica bio je 957.860 dinara, a od firmi deset puta više.

**Za pokriće troškova kampanje**, na osnovu izbornog uspeha, SNS može očekivati još 147 hiljada evra, lista koju je predvodio Đilas oko 60 hiljada evra, Šapićeva 25, a SPS-JS 20 hiljada evra. Zahvaljujući izmenama Zakona o finansiranju političkih aktivnosti iz 2014, stranke kojima ostane „višak“ novca od



budžetskih dotacija za finansiranje redovnog rada, na osnovu velikog broja narodnih poslanika u republičkoj skupštini mogu bez ikakvog ograničenja da taj novac usmere u izbornu kampanju, i to ne samo za republičke izbore, već i za izbore u nekoj lokalnoj samoupravi.

Oko **70% troškova kampanje na TV stanicama i 77% u štampi** odlazi na listu SNS; drugoplasirani su Đilasova lista za TV oglase (14,7%) i SPS-JS za štampu (10,2%). Ovo su bili još jedni izbori na kojima građani nisu imali mogućnost uvida u podatke o prihodima i rashodima kampanje dok ona traje, jer će finansijski izveštaji biti podneti tek mesec dana nakon proglašenja konačnih rezultata.

**Izborni programi** su, po tradiciji, većinom bili nerazrađeni a u nekim slučajevima su ozbiljno zadirali u nadležnosti republičkih vlasti ili u (ne)naučnu fantastiku. To je dobar podsetnik na predlog koji je Transparentnost – Srbija dala pre pet godina: da za početak svaki učesnik izbora mora da dostavi i objavi ne samo spisak kandidata, već i program za koji se zalaže. Da svako obećanje bude praćeno objašnjnjem izvora finansiranja. I zatim, da neko (najbolje relevantni nezavisni državni organ – Fiskalni savet) da svoj sud o finansijskoj utemeljenosti tog programa.

**Nalazi monitoringa potvrđuju potrebu da se u Srbiji bitno izmene propisi koji se odnose na izbore, kampanju, njeno finansiranje, oglašavanje i rad državnih organa.** Pored preporuka koje u tom pogledu Transparentnost – Srbija daje od 2004. i preporuka drugih organizacija civilnog društva, Srbija ima na raspolaganju preporuke relevantnih međunarodnih organizacija, a pre svih ODIHR, po kojima nije postupila.

Pored toga, država Srbija nije ispunila ni preuzete Nacionalnom strategijom za borbu protiv korupcije, koju je usvojila Narodna skupština 2013, kao ni iz Akcionog plana za pregovore sa Evropskom unijom o poglavju 23, koji je usvojen zaključkom Vlade iz aprila 2016. Naime, i pored toga što su rokovi prošli, prvo 2014, pa zatim i 2016, nije poboljšan Zakon o finansiranju političkih aktivnosti, niti je Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije poboljšan u delu koji se odnosi na aktivnosti javnih funkcionera u kampanji. Budući da se u Srbiji gotovo svake godine održavaju izbori, a ulazak u „izbornu godinu“ je izgovor za to da se pravila ne menjaju, **Transparentnost Srbija smatra da proces unapređenja propisa mora početi odmah.**

Pogledajte [ceo izveštaj](#) sa detaljnim tabelama, grafičkim prikazima, primerima kršenja zakona, izborim paradoksima, poređenjima broja promotivnih aktivnosti funkcionera od 2013. godine do ovih izbora, nalazima o medijskoj poromociji, procenama troškova oglašavanja.



## **Antikorupcijsko savetovalište ALAC**

Prenosimo dva slučaja iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališta:

### **Plan javnih nabavki na osnovu analize potreba**

U toku prethodne nedelje, Savetovalište je dobilo nekoliko zanimljivih slučajeva u vezi sa mogućim nepravilnostima u javnim nabavkama. Jedan smo posebno izdvojili kao interesantan zbog toga što nam je jedna od ponuđača u postupku skrenuo pažnju na nelogične i možda nezakonite radnje naručioca koji sprovodi postupak javne nabavke. Naime, reč je o specifičnoj situaciji kad naručilac odluči da sprovede postupak a da ga prethodno nije naveo u Planu javnih nabavki koji je bio dostupan ponuđaču (objavljen na Portalu javnih nabavki i veb stranici naručioca). U pitanju je javna nabavka usluga prevoza dece za školske ustanove. Ponuđač je veoma nezadovoljan jer je najpre očekivao da će se javna nabavka sprovesti dosta ranije (prema planu iz prethodne godine je najpre predviđena pa zatim se od toga odustalo), međutim kontaktirajući naručioca dobio je odgovor da se postupak neće sprovoditi za 2018. godinu. Iznenada je uočio da su konkursna dokumentacija i poziv objavljeni. U ovoj situaciji smatra da je veoma teško da odgovori zahtevima jer su najpre visoko postavljeni, a sa druge strane njegovi autobusi su već uposleni na drugom mestu. Mišljenja je da bi, da je imao pravovremene informacije u vezi sa postupkom, možda i mogao na vreme da odgovori. U ovom slučaju, TS će najpre proveriti činjenično stanje u vezi sa Planom javnih nabavki i samim postupkom. Jasno je da je postupak bio neophodan i da je naručilac najverovatnije i njemu znanih razloga vagao kada će ga sprovesti.

Sa druge strane, ovakve situacije bi se sprečile kada bi bile ispunjene neke od mera predviđenih planovima integriteta koje su 2017. godine usvojile institucije poput ove. Među tim merama su i one koje za koje se Transparentnost Srbija zalaže već godinama kroz indikatore koju su obuhvaćeni našim LTI istraživanjem (<https://goo.gl/dN1E8G>) i mera koja se tiče konkretnog slučaja - izrada Plana javnih nabavki sa realnom analizom potreba. U ovom i sličnim slučajevima, učinićemo napore da ustanova koa što je ova prepozna važnost ozbiljne borbe protiv korupcije i postupi u skladu sa ambicioznim merama koje su sami usvojili. Slučaj treba detaljno da se istraži utvrđi da li je Zakon o javnim nabavkama prekršen te da li je to svesno učinjeno.

### **Ukazivanje i uzbunjivanje**

Zanimljiv slučaj stiže nam iz jedne vojvodjanske opštine. Zaposlena u lokalnoj administraciji tvrdi da je za svoj radom i aktivizam na polju borbe protiv korupcije „nagrađena“ tako što se protiv nje vode disciplinski postupci za kršenje radne discipline (zbog nanajavljenog ulaska u kancelariju predsednika opštine) i preti joj se otkazom ugovora o radu nakon što je izmenom sistematizacije radnih mesta i pravilnika faktički degradirana na nižu radnu poziciju (zamenica). S obzirom na to da je na sve koruptivne radnje ukazivala sa namerom da se kompromisno reše i u nadi da će čelnici imati razumevanje za njene zahteve, nije verovala da je neophodno da se zaštitи kao potencijalni uzbunjivač. Iz toga razloga će naši pravnici pokušati da pomognu osporavanje donetih odluka u upravnom postupku, i da se kroz sistem uzbunjivanja zaposlena zaštitи od negativnih radnji poslodavca, odnosno opštinske uprave.



## Obaveštenja

### Ko hapsi, ko odobrava a ko komentariše

7. marta 2018.

S obzirom na to da se u "Srpskom telegrafu", izdanju od 7. marta, na stranicama 1-3, a u okviru teksta „ANGELA: VUČIĆU, HAPSI POLITIČARE!“ pojavila i izjava osobe predstavljene kao "generalni sekretar saveta Transparentnost", ukazujemo da nije reč o našoj organizaciji i da pomenuta osoba nema niti je ikada imala veze sa organizacijom Transparentnost Srbija (skraćeno „Transparentnost“ ili TS), koja je članica globalne antikorupcijske mreže Transparency International.

Nije prvi put da se u štampanim i elektronskim izdanjima citiraju izjave Marija Spasića, koji je svojevremeno registrovao organizaciju pod nazivom „Savet za monitoring, ljudska prava i borbu protiv korupcije Transparentnost“, dakle pod nazivom koji izaziva zabunu u javnosti zbog sličnosti sa nazivom Saveta za borbu protiv korupcije i naše organizacije. Preporučujemo medijima koji nalaze za shodno da traže i prenose stavove g. Spasića, da udruženje koje je on registrovao imenuju tako da se izbegne zabuna – npr. „Savet za monitoring“.

Iz načina na koji je predstavljen skraćeni naziv organizacije g. Spasića neko od čitalaca bi mogao da stekne utisak da je reč o organu naše organizacije. U ovom konkretnom slučaju takva zabuna bi mogla da nanese ozbiljnu štetu organizaciji Transparentnost Srbija, jer bi neko mogao zaključiti da stojimo iza izjave koja je u direktnoj suprotnosti sa poštovanjem vladavine prava, što je preduslov borbe protiv korupcije. Naime, u navedenom tekstu „Srpskog telegraфа“ se govori da je navodno predsednik Republike Srbije, Aleksandar Vučić, najavio „hapšenje 50 ljudi“, što je teška optužba protiv njega, budući da predsednik države nema nikakva ovlašćenja u tom pogledu. Pored toga, navodi se i da je za hapšenja predsednik Srbije „dobio zeleno svetlo“ od kancelarke nemačke savezne vlade, koja takođe nema nikakva ovlašćenja za hapšenja kriminalaca u Srbiji, a moglo bi se tumačiti i kao optužba da je nemačka kancelarka do sada nije odobravala hapšenja korupcionaša.

Sve to citirani g. Spasić komentariše rečima "da je ova akcija neophodna, pošto stranka na vlasti ima obavezu prema građanima, bez obzira na to ko će biti izведен pred lice pravde". Kao što je poznato, prema Ustavu Republike Srbije, čl. 5. st. 4. „Političke stranke ne mogu neposredno vršiti vlast, niti je potčiniti sebi.“ Dakle, političke stranke ne samo da nemaju obavezu, nego nemaju ni pravo da planiraju hapšenja ili da hapse bilo koga.





## Mediji

### Da li se ne čujemo?

Peščanik, Zlatko Minić, 5. mart 2018.

Olivera Zekić, nekadašnja uzdanica vračarskog socijaliste Baneta Ivkovića, a sada Banetove supruge i njenih naprednih drugara, zašljila je pljavaz u izbornoj tišini da se požali direktoru RTS-a, jer je Goran Vesić bio utišavan iz režije za dva decibela dok je učestvovao u debatnoj emisiji sa predstavnicima opozicije.

Nećemo se na ovom mestu baviti time da li je članica Saveta Regulatornog tela za elektronske medije pisala u ime obespravljenih građana koji su zasuli REM pritužbama (za koje je Služba za nadzor i analizu utvrdila da su osnovane) ili u ime Saveta REM-a, kako se potpisala, sa čijeg je mejla i na čijem je memorandumu uputila dopis. Ni da li će ona, kada REM bude razmatrao te silne pritužbe, učestvovati u radu Saveta. Nećemo se baviti ni time da li je to REM pratilo ponašanje medija u kampanji, pa će ove godine objaviti izveštaj o tome, ili je lično Olivera Zekić utvrdila da je u programima RTS-a "Boško Obradović imao priliku da bez stišavanja ne samo glasno kaže, nego i glasno pljune svoje političke oponente", "Nikola Sandulović, bez smanjivanja zvuka, imao priliku da poruči kako je Aleksandar Vučić kukavica i da mu uz to preti", a "Dragan Đilas, uz pun ton, priliku da se naglas obračunava i sa Aleksandrom Vučićem i sa Goranom Vesićem".

Nećemo se baviti ni time da li je njen dopis plagijat govora Miše Vacića u delu gde autorka navodi da je utišavanjem Vesić "pokušan da bude predstavljen kao neko ko je nepristojan, ko dobacuje i kibicuje sa strane". Taj deo možda od naše strane nije dobro "razumen".

Pošto smo se u stilu Aleksandra Vučića osvrnuli na dopis Zekić, odlučni da se njime ne bavimo, možemo da se ne pozabavimo ni REM-om. Da se ne zapitamo da li se ovo telo bavilo time da li su sve liste bile ravnopravno predstavljene na prozvanom RTS-u, ali i u drugim elektronskim medijima. Niti time da li će REM uspeti da sabere sekunde iz centralnih informativnih emisija, koje je [predstavio](#) Birodi, sa višečasovnim baškarenjem Vučića i naprednjaka u specijalnim programima, gostovanjima, debatama i zabavnim emisijama i funkcionerskom kampanjom.

Nećemo. Samo ćemo pokušati da ilustrujemo šta je to što bi želeli da čuju na RTS-u i svim drugim TV stanicama, za dva decibela glasnije Olivera i njeni drugari (a nije [tatatatira](#)).

RTS je tokom kampanje i prethodnih meseci, koliko god se žalili medijski analitičari i predstavnici opozicije, bila jedna od retkih stanica na kojoj se nije vodila aktivna kampanja protiv svih koji glasno ne aplaudiraju SNS-u.

Jeste, RTS nije smeо da takne u tabu teme, jeste bežao od problema u društvu, nije se usuđivao da analizira ono što se obećava, niti ono što je učinjeno, jesu protokolarne aktivnosti naprednjaka, ocene i



najave Vučića i slične "vesti bez vesti" dominirale u informativnom programu – ali niste mogli da čujete komentar novinara, odnosno urednika da je Đilas đubre, niti su opozicione svađe poturane umesto vesti o aktivnostima opozicije.

To je RTS sa kojim smo prošli kroz izbornu kampanju 2018. godine. I to je RTS koji je neuporedivo zaplašeniji i mnogo više od dva decibela utišan od RTS-a od pre 2012, iz vremena nesumnjivih i neporecivih medijskih manipulacija Tadića i njegovog medijskog tima (koji se sada većinom preselio na suprotnu tribinu), kao i iz 2014, 2016. i 2017. godine.

Umesto brzih i dramatičnih promena, kakve su izveli na Studiju B, naprednjaci su RTS kuvali na tihoj vatri. Pritisak po pritisak, poziv po poziv. "Zašto ti mila ne voliš Aleksandra Vučića i izbacuješ njegovu jučerašnju izjavu iz jutarnjeg dnevnika", cvrkutalo se u uredničke slušalice. I Vučićeve izjave potom su opstajale dok se ne ubajate. Kako se usuđuje gost u prelistavanju štampe da "unižava" Vladu Srbije, odzvanjalo je iz saopštenja, a potom je štampu prelistavala probrana klijentela: Vuletić, Krstić, Anđelković, Drecun, Lazanski...

Odmah posle pisma zabrinute građanke Zekić, koja raspolaže memorandumom i podacima REM-a (ili članice Saveta REM-a, ko će to sad razaznati, a i kao da je bitno gde su granice institucije, a gde počinju partijski predeli i ljudi) – RTS se kroz izbornu tišinu prodrao saopštenjem naprednjaka o opoziciji koja ih maltretira i fizički napada. Shvatili smo poruku, poručio je građanin Bujošević. Možda, ali još ćemo o tome razgovarati, odgovorio je Vučićev omiljeni ministar u svom prvom obraćanju novinarima u štabu naprednjaka u nedelju uveče.

Jer ova igra se zove štajnbreherizacija. To je, čini se, jedino što je Vučić naučio od Pekićevih junaka i antijunaka. Okriviljeni u strahu da mu se ne pripiše veliki zločin, on priznaje nešto uzgredno. Ali islednik se time ne zadovoljava i korak po korak dovešće ga do potpunog sloma. RTS je prešao mnogo koraka. Teško je uočiti kada je taj hod započet, da li je ikada bio javni servis, ali se može uočiti čemu naprednjaci žele da ga privedu, šta on treba da postane - ono što su danas Studio B i Pink.

Za one koji nemaju snage da gledaju centralne informativne emisije TV Pink i Studija B, evo [košuljica iz dva dana kampanje](#).

